

LA CRISI ECONÒMICA SACSEJA LA UNIÓ EUROPEA

Europa: res no tornarà a ser com abans

ALBERT ROYO és vicepresident d'Horitzó Europa

La Unió Europea està patint la crisi econòmica com cap altra regió del planeta. Mentre les principals potències comencen a brotar (Estats Units, 3%; Japó, 5%) i les emergents ja s'han enlairat (Índia, 8,6%; Xina, 11,9%), la UE amb prou feines té un creixement positiu (0,2%), amb l'Estat espanyol oferint les primeres xifres positives des de fa mesos (0,08%) i França i Alemanya estancant-se en dades similars (0,1% i 0,2% respectivament). El pitjor del cas és que les expectatives no són massa millors, ja que s'espera un creixement de l'1% per al 2010 i de l'1,75% el 2011.

Més enllà dels terribles efectes que la crisi està provocant a la UE, sobretot en termes de costos socials (amb un atur desenfrenat i amb la perspectiva d'un augment substancial dels impagaments a curt termini), la difícil situació que està vivint el continent amenaça d'afectar la tradicional distribució de papers (i de forces) en la política comunitària. M'estic referint, concretament, al canvi en la política europea d'Alemanya, país fundador de la UE i tradicionalment defensor d'una major unificació política, sobretot des que la cancellera Merkel ha iniciat el seu segon mandat, sense l'SPD.

Amb una opinió pública majoritàriament con-

trària a col·laborar en el rescat de Grècia i amb la perspectiva d'uns comicis regionals, Merkel va obstaculitzar repetidament l'adopció del pla de rescat. Ignorant les peticions de la resta d'Estats i de les institucions comunitàries, va endarrerir irresponsablement el pla de rescat europeu, que ha d'actuar de xarxa salvavides en cas que un Estat entri en fallida, fet que va disparar el preu del deute grec (paradoxalment en mans d'alemanys i francesos, bàsicament). A més, en plena maniobra dilatòria, va exigir que l'FMI participés en l'operació, dinamitant l'actuació comuna europea i sembrant dubtes sobre l'euro. És la primera vegada que un polític alemany sobreposa els interessos electorals a curt termini a l'interès europeu. Daniel Cohn-Bendit ho va explicar molt gràficament en una recent intervenció al Parlament Europeu.

Canvi de mentalitat a Alemanya

De fet, Merkel no fa més que visualitzar el canvi de mentalitat de molts alemanys, que no han viscut la postguerra i que ja no són tan entusiasmats de la unificació europea. Aquest fet semblaria donar la raó a

Per primer cop un polític alemany sobreposa interessos electorals a curt termini als interessos europeus

aquells que preveien una pèrdua de l'interès alemany en la UE un cop consumada la reunificació del país. La major part dels alemanys no comparteix el rescat grec (ni cap altre) i els polítics del país han desistit d'explicar que els rescats, si es produeixen, no es fan per caritat, sinó en defensa de l'euro i de l'economia alemanya (i europea). Tan sols Wolfgang Schäuble s'ha atrevit a recordar a la nova Dama de Ferro que la millor part de la història contemporània alemanya coincideix amb el procés d'unificació europea. Merkel, nascuda a l'antiga RDA, encarna un canvi de valors a Alemanya.

En la mateixa línia, recentment el Tribunal Constitucional alemany ha modificat la seva jurisprudència imposant límits a la cessió de sobirania a Brussel·les. I la mateixa lògica semblen seguir els insistents rumors, provinents d'Alemanya, sobre un imminent rescat de l'Estat espanyol. De tant parlar-ne, acabarà sent inevitable. No queda clar, però, si l'objectiu dels rumors és forçar un pla espanyol de contenció del dèficit encara més dur o bé precipitar un rescat amb diners públics del deute espanyol (en mans, en gran part, de bancs alemanys).

Europa s'enfronta a una situació sense precedents. Ha de donar resposta a una crisi d'abast desconegut, preservant la seva principal aportació recent a la civilització (l'estat del benestar) i mantenint la seva unitat d'acció amb unes institucions comunes encara massa fràgils i amb una moneda única que és víctima dels especuladors més ferotges (molts dels quals provinents d'una potència mundial que no vol perdre la seva hegemonia). Amb aquest escenari, no ens podem permetre una Alemanya tancada en si mateixa.

